

Valtuustoaloite / Kotimaisten ja erityisesti paikallisten elintarvikkeiden käytön lisääminen

KHALL 11.04.2022 § 63
157/12.09/2022

Ko. asiaa on käsitelty kunnanvaltuustossa 28.2.2022 (14 §) ja sivistyslautakunnassa 5.4.2022 (22 §) seuraavasti:

KVALT 28.02.2022 § 14

"Säkylän Keskustan valtuustoryhmän 28.2.2022 tekemä valtuustoaloite:

"Valtuustoaloite kotimaisten ja erityisesti paikallisten elintarvikkeiden käytön lisäämiseksi

Säkylän Keskustan valtuustoryhmä esittää, että Säkylän kunta ottaa tavoitteeksi vähintään puolittaa ulkomailta tuotavien raaka-aineiden kulutuksen kuntakonsernissa ja käyttää pääosin kotimaisia, lähellä tuotettuja tuotteita vuoteen 2025 mennessä.

Maailman tilanteen kiristyessä Säkylän Keskustan valtuustoryhmä on syvästi huolissaan maatalouden kannattavuuskriisistä ja sen laajamittaisesta vaikutuksesta yhteiskuntaan. Huoltovarmuuden ylläpito on kansallinen velvollisuus. Ensisijaisesti ratkaisu jyrkkään kannattavuuden romahtamiseen löytyy vain tulonmuodostuksesta ja sen oikeudenmukaisemmasta jaosta, jossa jokainen ruokaketjun tärkeä lenkki saa riittävän korvauksen tekemästään työstä sekä kulunsa katetuksi. Kansallisesti huoltovarmuuden turvaaminen onnistuu parhaiten turvaamalla alkutuotannon toimintaedellytykset hyvinä ja huonoina aikoina Suomessa.

Säkyä on merkittävä ruoantuotantoalue koko Suomen mittapuulla. Esimerkiksi Säkylän alueella viljeltiin vuonna 2021 kevävehnää yli 2000 ha, perunaa n. 1300 ha, sokerijuurikasta n. 1000 ha, pakastehernettä n. 170 ha, mansikkaa n. 60 ha, kaaleja n. 40 ha ja pinaattia n. 30 ha. Säkylän alueella on myös runsaasti broilerintuotantoa, sian- ja naudanlihan tuotantoa, sekä useita maidontuottajia. Pyhäjärvi on merkittävä kala-aitta.

Kannamme samalla vastuuta ilmastomme tilasta, kun kuntamme edistää voimallisesti ja konkreettisesti hankintojen kautta liikenteeseen liittyvien päästöjen vähentämistä. Ulkomaisista tuotteista ei tarvitse luopua kokonaan, mutta niiden merkittävä vähentäminen on mahdollista. Kotimaisia raaka-aineita suosimalla päästövaikutukset pienenevät, ja samalla vaikutamme kotimaiseen ja paikalliseen työllisyyteen, eettisiin tuotantotapoihin, ympäristön monimuotoisuuteen ja terveellisyteen.

Suomessa tuotantoeläinten hyvinvointi ja hyvä terveystilanne mahdollistaa esimerkiksi antibioottien vähäisen käytön. Kotimaisessa ruoantuotannossa esimerkiksi torjunta-ainejäämät ovat merkittävästi tuontiruokaa pienemmällä tasolla eurooppalaiseenkin verrattuna ja niiden peltokäyttö on Euroopan pienimpiä. Lannoitteiden raskasmetallipitoisuudet ovat Euroopan tiukimmin säädeltyjä. Erityisesti kannattaa välttää kaukomaiden tuotteita kuten riisiä ja soijaa, sillä niiden tuotannossa käytetään paljon torjunta-aineita, jotka ovat meillä kiellettyjä vaarallisten ympäristövaikutusten tai esimerkiksi syöpäriskin vuoksi. Soija ja riisi ovat myös yleisimpiä geenimuunneltuja kasveja.

Säkylässä 28.2.2022

Säkylän Keskustan valtuustoryhmä

Timo Kuusisto, Hannu Rantala, Mika Männistö, Henri Kantola, Anna-Maija Kotiranta, Laura Vällilä, Jukka Koivisto, Kari Simula, Maria Tyyster"

Päätös: Kunnanvaltuusto päätti antaa valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

=====

SIVLK 05.04.2022 § 22

"Kunnanhallitus on kokouksessaan 14.3.2022 § 39 päättänyt antaa sivistyksen toimialan valmisteltavaksi valtuustoaloitteen: Kotimaisten ja erityisesti paikallisten elintarvikkeiden käytön lisääminen (kvalt 28.2.2022 § 14).

Säkylän kunnassa toimii viisi valmistuskeittiötä, neljä kouluilla ja yksi terveyskeskuksessa. Kouluissa ja päiväkodeissa noudatetaan kuuden viikon ja terveyskeskuksen keittiöllä seitsemän viikon kiertävää ruokalistaa.

Säkylän kunta on, Hansel Oy:n kilpailuttamana, tehnyt Kesko Oyj:n kanssa puitesopimuksen ajalle 1.2.2020-31.1.2024. Sopimus kattaa elintarvikkeet ja non-food tuotteet. Sopimuksen elintarvikkeiden valinnassa käytetään apuna seuraavia suosituksia: VRN:n Terveyttä ruuasta – suomalaiset ravitsemussuositukset, Terveyttä ja iloa ruuasta – varhaiskasvatuksen ruokailusuositukset, Syödään ja opitaan yhdessä – kouluruokailusuositukset, Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä ruokailusta – ruokailusuositukset ammatillisiin oppilaitoksiin ja lukioihin ja ravitsemussuositukset vanhuksille.

Kesko Oyj:n kanssa solmitussa puitesopimuksessa Säkylän kunnalle on varattu mahdollisuus ostaa lähituottajien perunaa ja juureksia, käyttää kotimaista lihaa sekä ostaa tuore leipä ja leivonnaiset lähitoimittajilta.

Säkylän kunnan keittiöissä käytettävät perunat toimitetaan kaikkiin valmistuskeittiöihin Virttaalta, maatalousyhtymä Kivirannasta. Perunat toimitetaan kuorittuina ja vedessä säilytettyinä joka toinen päivä (toimituspäivät maanantai, keskiviikko ja perjantai). Oman kunnan alueella ei ole vastaavaa toimittajaa eikä keittiöissä saa käsitellä multaisia juureksia. Jos perunat ja juurekset toimitettaisiin keittiölle multaisina, pitäisi jokaisessa keittiössä olla erillinen tila, missä niitä käsiteltäisiin ja kuorittaisiin. Kuoriminen aiheuttaisi lisätyövoiman tarvetta ja tästä aiheutuisi lisää kustannuksia.

Tuoreet vihannekset tilataan tukun kautta ja suosimme kotimaisia tuotteita. Talviaikana jäävuorisalaatti, kiinankaali ja paprika ovat ulkomaisia, mutta esimerkiksi tomaatit ja kurkut ovat kotimaisia ympäri vuoden. Jäävuorisalaattia ja kiinankaalia saadaan kotimaisena loka-marraskuulle saakka. Kotimaista jääsalaattia käytetään välillä muuhun salaattiin sekoitettuna. Hedelmät ovat ulkomaisia, mutta kaikkien hedelmien kasvattaminen ei ole Suomessa mahdollista. Syksyllä hyödynnetään kotimaisten omenoiden saantia.

Pakastemarjat tilataan Kesko Oyj:ltä tarpeen mukaan. Marjat ovat vadelmia lukuun ottamatta kotimaisia. Marjoja ei ole mahdollista ostaa satokaudella pakastimeen suuria määriä esimerkiksi paikallisilta poimijoilta tai tuottajilta, koska keittiöiden pakkasvarastot eivät ole suuria. Kesän aikana tarjotaan vanhuksille ja päiväkotilapsille tuoreita, paikallisia marjoja.

Kunnan keittiöissä käytetään Apetitin tuottamia pakastevihanneksia ulkomaisten sijaan, nämäkin tilataan tarpeen mukaan tukusta. Käytettävät

kasvis- ja kalaeinekset ovat myöskin Apetitin valmistamia ja ne tilataan Kesko Oyj:ltä.

Liha ja lihatuotteet tilataan keskitetysti Kesko Oyj:ltä. Käytämme kaikissa kunnan keittiöissä kotimaista lihaa. Tuotteet ovat joko HK:n tai Atrian valmistamia sopimustuotteita. Kalaeinekset tilataan Kesko Oyj:n kautta Apetitilta, esimerkiksi järvikalapuikot ja -pihvit on tehty Pyhjärven kaloista.

Terveyskeskuksen keittiöllä käytetään tuoreita kananmunia munamassan lisäksi. Kouluissa käytetään lähinnä vaan munamassaa. Kananmunat tilataan tukusta, samoin kuin Laitilassa tuotettu munamassa.

Jauhot ja hiutaleet tilataan suursäkeissä (n.10- 20 kg) tukusta ja nämä ovat kotimaisia. Leivät tilataan lähinnä olevasta Veraisen Leipomosta Mynämäeltä. Tuotteet ovat laadukkaita ja niitä käytetään enimmäkseen terveystieteiden keittiöllä vanhusten ateriapalvelussa. Koulujen ja päiväkotien sämpylät leivotaan itse, kotimaiset ruisleivät puolestaan tilataan tukusta.

Riisiä tarjotaan kouluissa ja päiväkodeissa kuuden viikon listassa vain kaksi kertaa lisäkkeenä, vanhuksille ei riisiä käytetä lisäkkeenä lainkaan. Soijaa kunnan keittiöissä ei juurikaan käytetä. Poikkeuksena muutama erityisruokavalio.

Maidot, joita keittiöissä käytetään, on tuotettu Satakunnassa, Satamaidossa.

Lisätietoja antaa Ruokapalvelupäällikkö Katariina Salonen, puh. 050 3640 401

Sivistysjohtaja: Kotimaisuusaste Säkylän kunnan keittiöissä käytettävissä tuotteissa on jo nykyisin erittäin korkea eikä kotimaisuusasteen merkittävä nostaminen enää nykyisestä ole kovin paljon mahdollista. Jatkossakin kotimaisten tuotteiden käyttöön kiinnitetään huomiota ja niitä otetaan käyttöön aina, kun se on mahdollista. Ulkomailta tuotuja tuotteita joudutaan jonkin verran käyttämään, koska kaikkia raaka-aineita ei pystytä Suomessa tuottamaan ollenkaan tai ainakaan ympäri vuoden.

Päätös: Esityksen mukaan.
=====

Lisätietoja: Sivistysjohtaja Päivi Österman, puh. 044 5170 008

Esittelijä Kunnanjohtaja Mäenpää Teijo

Päätösehdotus Kunnanhallitus merkitsee toimenpiteet tiedoksi ja esittää kunnanvaltuustolle, että se toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käydyn keskustelun jälkeen kunnanhallituksen puheenjohtaja Pertti Huitu ehdotti, että asia palautetaan valmistelijoille täydennettäväksi kotimaisuusasteen ja kotimaisuuden kriteerien osalta.

Päätös Kunnanhallitus päätti yksimielisesti, että asia palautetaan valmistelijoille täydennettäväksi kotimaisuusasteen ja kotimaisuuden kriteerien osalta.

=====